

BHAKTA KAVI NARSINH MEHTA UNIVERSITY - JUNAGADH

FACULTY OF ARTS SANSKRIT (SYLLABUS)

Sem-V and VI

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM B.A. SEM-5 (SEMESTER SYSTEM)

EFFECTIVE FROM JUNE-2020

BHAKTA KAVI NARSINH MEHTA UNIVERSITY - JUNAGADH
FACULTY OF ARTS (SANSKRIT) SYLLABUS
B.A. (CBCS) SEMESTER-5

B.A. SEM-5											
Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Sem ester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Course Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
1	U.G.	05	Core	Laghusiddhant Kaumudi (लघुसिद्धांत कीमुटी)	11	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
2	U.G.	05	Core	Introduction of Linguistics-1 (भाषा विज्ञाननी भूमिका-१)	12	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
3	U.G.	05	Core	Smruti Shahitya (मनुस्मृति अध्याय-३)	13	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
4	U.G.	05	Core	Philosophy-1 (श्रीमद्भगवद् गीता अध्याय-१ थी ए)	14	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
5	U.G.	05	Core	Sanskrit Language and Literature-1 (भाषाकृत-शुकनाशोपदेश (कादम्बरी) संस्कृत निबंध, संस्कृत पत्रलेखन)	15	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
6	U.G.	05	Core	Sanskrit Essay in Gujarati (साहित्यिक निबंधो, गुजरातीमां)	16(A) वैकल्पिक पेपर	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
अथवा											
7	U.G.	05	Core	Itihas Purana (विष्णुपुराण-अंश-१ अने २)	16(B) वैकल्पिक पेपर	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : **B.A. SANSKRIT SEM-5**
Course (Paper) Name & Number : **CORE PAPER-11 (Laghusiddhant Kaumudi)**
External Time Duration : **2.30 Hours**

B.A. (Sanskrit) Sem-5, Paper-11 (Core)

Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Semester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Courses Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
1	U.G.	05	Core	Laghusiddhant Kaumudi (लघुसिद्धान्त कौमुदी)	11	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (o) पाणिनीयना व्याकरणाय अयगत थाय.
- (o) संज्ञा, विलक्ति अने संधिथी परिचित थाय.
- (o) व्यपहारमां संस्कृत वाग् व्यपहार करता शीजे.
- (o) स्पर्धात्मक परीक्षानुं कौशल्य केणवे.
- (o) नेट/स्लेटनी परीक्षा अंगे विद्यार्थीओ सज्जता केणवे.

❖ COURSE CONTENTS :

	लघुसिद्धान्त कौमुदी
Unit-1	लघुसिद्धान्त कौमुदी (संज्ञा प्रकरण : सूत्र-१ थी १४)
Unit-2	लघुसिद्धान्त कौमुदी (अच् - संधि प्रकरण : सूत्र-१५ थी ४०)
Unit-3	लघुसिद्धान्त कौमुदी (विलक्तयर्थ प्रकरण : सूत्र-४१ थी ५१)
Unit-4	लघुसिद्धान्त कौमुदी (अच् - संधि प्रकरण : सूत्र-८९ थी ९०५)

❖ REFERENCE BOOKS :

- (o) लघुसिद्धान्त कौमुदी, लेखक-परदराज, सं. डॉ. अनिल द्विवेदी, वेद प्रेस, जमनगर-२००३.
- (o) सिद्धान्त कौमुदी (तत्त्वबोधिनी सहिता) सं. वासुदेव शर्मा, मुंबई-१९२९
- (o) वैयाकरण, सिद्धान्त कौमुदी, सं. महादेव दामोदर शाठे, पूणे-१९५८
- (o) पाणिनीय व्याकरण परंपरामां कारकमीमांसा, कमलेश चोक्सी, अमदावाद-२००१.
- (o) पाणिनीय व्याकरण विमर्श, डॉ. वसंतकुमार लड्डे, सरस्वती प्रकाशन, अमदावाद-१९९४.
- (o) सिद्धान्त कौमुदी, भट्टोजीदीक्षित, गिरिधर शर्मा, चतुर्वेदी, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली-२०१०.
- (o) पाणिनीय व्याकरण का अनुशीलन, रामशंकर भट्टाचार्य, वाराणसी--१९६६
- (o) व्याकरण शास्त्र का इतिहास, युधिष्ठिर मीमांसक, सोनीपत-हरियाणा

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question	Marks
1	Explain Clearly Sutras : Two Out of Four : (Unit-1)	14
2	Explain Clearly Sutras : Two Out of Four : (Unit-2,3,4)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-3 : विलक्ति समजापो.)	14
4(A)	संधि जोडो : (Unit-2 & 3) (Seven Out of Ten)	07
4(B)	संधि छोडो : (Unit-2 & 3) (Seven Out of Ten)	07
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : B.A. SANSKRIT SEM-5
Course (Paper) Name & Number : CORE PAPER-12 (Introduction of Linguistics-1)
External Time Duration : 2.30 Hours

B.A. (Sanskrit) Sem-5, Paper-12 (Core)

Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Semester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Courses Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
2	U.G.	05	Core	Introduction of Linguistics-1 (ભાષા વિજ્ઞાનની ભૂમિકા-૧)	12	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (o) ભાષાવિજ્ઞાનથી માહિતગાર થાય.
- (o) ભાષાની પરિભાષા, લક્ષણો, વિશેષતા, અંગો અને પદ્ધતિઓથી અવગત થાય.
- (o) સંસ્કૃત ભાષાની ઉત્પત્તિ વિશે જાણે.
- (o) સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનું કૌશલ્ય કેળવે.
- (o) નેટ/સ્લેટની પરીક્ષા અંગે વિદ્યાર્થીઓ સજ્જતા કેળવે.

❖ COURSE CONTENTS :

	ભાષા વિજ્ઞાનની ભૂમિકા-૧
Unit-1	ભાષાની વ્યાખ્યા, લક્ષણો, વિશેષતાઓ : અંગો અને પદ્ધતિઓ
Unit-2	ભાષાનાં વિવિધ વર્ગીકરણો, ભારોપીય પરિવાર
Unit-3	ભારત - ઈરાની શાખા અને શતમ્ અને કેન્દુમ વર્ગ
Unit-4	સંસ્કૃત ભાષાની ઉત્પત્તિ, વૈદિક સંસ્કૃત - વૈદિક સંસ્કૃત અને અવેસ્તા

❖ REFERENCE BOOKS :

- (o) ભાષા વિજ્ઞાન, ડૉ. મંગલદેવ શાસ્ત્રી.
- (o) તુલનાત્મક ભાષા વિજ્ઞાન, ગુણોનો અનુ. ભોલાશંકર તિવારી.
- (o) ભાષા વિજ્ઞાનની ભૂમિકા, દેવેન્દ્રનાથ શર્મા.
- (o) સામાન્ય ભાષાવિજ્ઞાન, બાબુરામ સક્સેના, પ્રયાગ-૧૯૫૬
- (o) ભાષાશાસ્ત્ર કી રુપરેખા, ડૉ. ઉદયનારાયણ તિવારી, ભારતી ભણ્ડાર, ઇલાહાબાદ
- (o) સંસ્કૃત કા ભાષાશાસ્ત્રીય અધ્યયન, ડૉ. ભોલાશંકર વ્યાસ
- (o) તુલનાત્મક ભાષા વિજ્ઞાન, અનુ. ડૉ. ભોલેનાથ તિવારી, મોતીલાલ બનારસીદાસ-૧૯૬૩
- (o) ભાષા વિજ્ઞાન એવં ભાષા શાસ્ત્ર, ડૉ. કપિલદેવ દ્વિવેદી, વિશ્વવિદ્યા પ્રકાશન, વારાણસી
- (o) ભાષા વિજ્ઞાન, ડૉ. કે. બી. વ્યાસ

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question	Marks
1	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-1)	14
2	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-2)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-3)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-4)	14
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : B.A. SANSKRIT SEM-5
Course (Paper) Name & Number : CORE PAPER-13 (Smruti Shahitya)
External Time Duration : 2.30 Hours

B.A. (Sanskrit) Sem-5, Paper-13 (Core)

Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Semester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Courses Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
3	U.G.	05	Core	Smruti Shahitya (મનુસ્મૃતિ અધ્યાય-૩)	13	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (o) ભારતીય સ્મૃતિશાસ્ત્રના ઇતિહાસથી વાકેફ થાય.
- (o) સ્મૃતિ અને શ્રુતિ વચ્ચે રહેલ ભેદ સમજે.
- (o) મનુસ્મૃતિમાં વર્ણિત ગૃહસ્થ ધર્મ, વિવાહના લક્ષણ, શ્રાદ્ધવિધિથી પરિચિત થાય.
- (o) સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનું કૌશલ્ય કેળવે.
- (o) નેટ/સ્લેટની પરીક્ષા અંગે વિદ્યાર્થીઓ સજજતા કેળવે.

❖ COURSE CONTENTS :

	મનુસ્મૃતિ અધ્યાય-૩
Unit-1	સ્મૃતિ સાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ, મુખ્ય સ્મૃતિગ્રંથોનો પરિચય
Unit-2	ગૃહસ્થના ધર્મ, વિવાહનાં લક્ષણ, પંચમહાયજ્ઞ, શ્રાદ્ધવિધિ
Unit-3	મનુસ્મૃતિ : અધ્યાય-૩ (શ્લોક-૧ થી ૧૫૦)
Unit-4	મનુસ્મૃતિ : અધ્યાય-૩ (શ્લોક-૧૫૧ થી ૨૮૬)

❖ REFERENCE BOOKS :

- (o) મનુસ્મૃતિ : (સરળ ગુજરાતી ભાષાંતર સહિત) અનુ. ગિરિજાશંકર મયાશંકર, સસ્તું સાહિત્ય વર્ધક કાર્યાલય, મુંબઈ-૨૦૦૧.
- (o) મનુસ્મૃતિ (કુલ્લુક ટીકા સહિત)
- (o) મનુસ્મૃતિ (મેઘાતિથિ ભાષ્ય સહિત)
- (o) Hindu Polity, K. P. Jayaswal, Banglore.
- (o) શુકનીતિમાં રાજનૈતિ વિચારધારા, ડૉ. એલ. એમ. પાનસેરીયા, પ્ર. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, રાજકોટ-૨૦૧૧.
- (o) આધુનિક સંદર્ભ મેં પ્રમુખ સ્મૃતિયોં મેં પ્રતિપાદિત ધર્મ ઔર ઢર્શન કા ઇતિહાસિક અધ્યયન, ડૉ. રવિન્દ્રનાથ મિશ્ર, કાલા પ્રકાશન, વારાણસી-૨૦૦૮
- (o) ધર્મશાસ્ત્રનો પરિચયાત્મક ઇતિહાસ, ડૉ. હર્ષદેવ માધવ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ-૨૦૦૫.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question	Marks
1	Translation with Explanation : Two Out of Four : (Unit-3 & 4)	14
2	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-2)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (All Unit)	14
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : **B.A. SANSKRIT SEM-5**
Course (Paper) Name & Number : **CORE PAPER-14 (Philosophy-1)**
દર્શનશાસ્ત્ર-૧, (શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા : અધ્યાય-૧ થી ૯)
External Time Duration : **2.30 Hours**

B.A. (Sanskrit) Sem-5, Paper-14 (Core)

Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Semester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Courses Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
4	U.G.	05	Core	Philosophy-1 (શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા અધ્યાય-૧ થી ૯)	14	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (o) શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતાના આધારે વિદ્યાર્થીઓ શુભ શુભવાની કળા શીખે.
- (o) ભારતીય ષડ્દર્શનો વિશે જાણકારી મેળવે.
- (o) ભારતીય સંસ્કૃતિના ભવ્ય વારસાથી અવગત થાય.
- (o) સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનું કૌશલ્ય કેળવે.
- (o) નેટ/સ્લેટની પરીક્ષા અંગે વિદ્યાર્થીઓ સજજતા કેળવે.

❖ COURSE CONTENTS :

Philosophy-1 (શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા અધ્યાય-૧ થી ૯)	
Unit-1	ભારતીય ષડ્દર્શનો
Unit-2	શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા (અધ્યાય : ૧ થી ૩)
Unit-3	શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા (અધ્યાય : ૪ થી ૬)
Unit-4	શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા (અધ્યાય : ૭ થી ૯)
નોંધ : ભાષાંતર સાથે સમજૂતિ : અધ્યાય-૧ થી ૬ માંથી અપેક્ષિત છે. શ્લોકપૂર્તિ : અધ્યાય-૨, શ્લોક-૫૫ થી ૭૨ માંથી	

❖ REFERENCE BOOKS :

- (o) શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા (શાંકરભાષ્ય સહિત)
- (o) ગીતા રહસ્ય, લોકમાન્ય તિલક
- (o) શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતા એક નૂતન અભિગમ, પ્રવિણ પ્રકાશન, રાજકોટ-૨૦૦૫
- (o) શાંકરવેદાંત અને સાંખ્ય સિદ્ધાંત (બ્રહ્મસૂત્રના સંદર્ભમાં) ડૉ. અર્યના ત્રિવેદી, વૃક પબ્લિકેશન, વલ્લભવિદ્યાનગર
- (o) સંસ્કૃત મૂલક ભારતીય દર્શનના સિદ્ધાંતો, પ્ર. અર્યના ત્રિવેદી, વૃક પબ્લિકેશન વલ્લભવિદ્યાનગર
- (o) The Bhagavad Gita, S. Radhak V. Shanani
- (o) ભગવદ્ગીતા (તેના મુળ સ્વરૂપે) ભક્તિવેદાંત સ્વામી, મુંબઈ.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question	Marks
1(A)	Translation necessary with explanatory notes : Two Out of Four : (Unit-2 & 3) (નોંધ : ગીતાના અધ્યાય-૧ થી ૬ માંથી ભાષાંતર પુછવું.)	08
1(B)	Fill up any Two of the following verses. (શ્લોકપૂર્તિ : અધ્યાય-૨ : શ્લોક-૫૫ થી ૭૨)	06
2	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-2,3,4)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-2,3,4)	14
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : B.A. SANSKRIT SEM-5
Course (Paper) Name & Number : CORE PAPER-15
 (Sanskrit Language and Literature-1)
 (भाषाकृत-शुक्रनाशोपदेश (कादम्बरी) संस्कृत निबंध,
 संस्कृत पत्रलेखन)
External Time Duration : 2.30 Hours

B.A. (Sanskrit) Sem-5, Paper-15 (Core)

Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Semester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Courses Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
5	U.G.	05	Core	Sanskrit Language and Literature-1 (भाषाकृत-शुक्रनाशोपदेश (कादम्बरी) संस्कृत निबंध, संस्कृत पत्रलेखन)	15	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (०) संस्कृत गद्य कवि भाषाणां ज्ञानं तेमज् इत्त्वथी अपगतं थाय.
- (०) शुक्रनासे आपेल उपदेश ज्ञानमां उतारे.
- (०) संस्कृतमां पत्र तेमज् निबंध लेखनं कौशल्ये केणवे.
- (०) स्पर्धात्मक परीक्षानुं कौशल्ये केणवे.
- (०) नेट/स्लेटनी परीक्षा अंगे विद्यार्थीओ सज्जता केणवे.

❖ COURSE CONTENTS :

(भाषाकृत-शुक्रनाशोपदेश (कादम्बरी) संस्कृत निबंध, संस्कृत पत्रलेखन)	
Unit-1	भाषाकृत - कादम्बरी - शुक्रनाशोपदेश
Unit-2	भाषाकृत - कादम्बरी - शुक्रनाशोपदेश
Unit-3	संस्कृत पत्र लेखन / संस्कृत छंद (१) उपजाति (२) द्रुतविलम्बित (३) वसंततिलका (४) मालिनी
Unit-4	संस्कृत निबंध : (१) विद्याधनं सर्वधनं प्रधानम् (२) सत्यान्नास्ति परोधर्मः (३) धनं महिमा (४) जननी जन्मभूमिश्च (५) गीता सुगीता कर्तव्या (६) परोपकार

❖ REFERENCE BOOKS :

- (१) कादम्बरी - शुक्रनाशोपदेश, सुबोधिनी संस्कृत (हिन्दी व्याख्या), रामपालशास्त्री, चौखम्बा, वाराणसी-१९७८
- (२) कादम्बरी - शुक्रनाशोपदेश, रमाकान्त-, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी-१९९६
- (३) कादम्बरी - शुक्रनाशोपदेश, श्रीमती सुरेश नारग, भारतीय विद्या प्रकाशन, दिल्ली-१९९०
- (४) महाकविभाषाकृत कादम्बर्या - शुक्रनाशोपदेश, प्रा. सुरेश दवे, सरस्वती पुस्तक भंडार, अमदावाद-२००४
- (५) संस्कृत निबन्धरत्नाकर, डॉ. शिवप्रसाद भारद्वाज, दिल्ली-१९७७
- (६) संस्कृत निबन्ध व्याकरण एवं अनुवाद पं. चण्डिप्रसाद, जयपुर
- (७) संस्कृत वाङ्मयनो इतिहास, सी. एल. शास्त्री.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question	Marks
1(A)	Translation with Explanation : Two Out of Four : (Unit-1 & 2)	08
1(B)	Reference to the Context : Two Out of Four (Unit-1 & 2)	06
2	Letter : Writing in Sanskrit : One Out of Two (Unit-3)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-1 & 2)	14
4	Essay Writing in Sanskrit : One Out of Four (Unit-4)	14
5	Chhand (छंद) Definition : Two Out of Four (Unit-3)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : B.A. SANSKRIT SEM-5
Course (Paper) Name & Number : CORE PAPER-16(A)
 (Sanskrit Essay in Gujarati)
સાહિત્યિક નિબંધો (ગુજરાતીમાં)
External Time Duration : 2.30 Hours

B.A. (Sanskrit) Sem-5, Paper-16(A)

Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Semester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Courses Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
6	U.G.	05	Core	Sanskrit Essay in Gujarati સાહિત્યિક નિબંધો (ગુજરાતીમાં)	16(A) વૈકલ્પિક પેપર	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

❖ **COURSE OBJECTIVES :**

- (૧) સાહિત્યિક નિબંધો દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિના ભવ્ય વારસાથી માહિતગાર થાય.
- (૨) સંસ્કૃત સર્જકોના જીવન તેમજ તેમના કવૃત્વથી પરિચિત થાય.
- (૩) નિબંધ લખવાની કળા કેળવે.
- (૪) સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનું કૌશલ્ય કેળવે.
- (૫) નેટ/સ્લેટની પરીક્ષા અંગે વિદ્યાર્થીઓ સજજતા કેળવે.

❖ **COURSE CONTENTS :**

Sanskrit Essay in Gujarati - સાહિત્યિક નિબંધો (ગુજરાતીમાં)	
Unit-1	(૧) રામાયણકાલીન સંસ્કૃતિ (૨) મહાભારતકાલીન સંસ્કૃતિ (૩) ઋગ્વેદકાલીન સંસ્કૃતિ (૪) ઋગ્વેદકાલીન શિક્ષણ વ્યવસ્થા (૫) શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતામાં જીવનદર્શન (૬) મહાભારતકાલીન રાજનીતિ.
Unit-2	(૭) ભવભૂતિના ઉત્તરારામચરિતમાં કરુણારસ (૮) બાળોચ્છિષ્ટ જગતસર્વમ્ (૯) મહાકવિ કાલિદાસ (૧૦) ભાસનાટકચક્ર
Unit-3	(૧૧) પંચ મહાકાવ્યનું સ્વરૂપ અને પંચમહાકાવ્યો (૧૨) ઉપનિષદનું તત્ત્વજ્ઞાન (૧૩) સ્મૃતિશાસ્ત્રમાં સમાજ વ્યવસ્થા (૧૪) મુખ્ય ઉપનિષદોનો પરિચય
Unit-4	(૧૫) અલંકારશાસ્ત્રના સંપ્રદાયો (૧૬) આદિશંકરાચાર્ય (૧૭) ભારતીય ષડ્દર્શનો (૧૮) ભારતીય દર્શનમાં સાંખ્યદર્શનનું યોગદાન (૧૯) વેદાંગો (૨૦) આધુનિક સંસ્કૃત નાટ્યકારો

❖ **REFERENCE BOOKS :**

- (૧) સંસ્કૃત નિબંધ મંજૂષા, ડૉ. ગૌતમ પટેલ, જમનાદાસ કંપની, અમદાવાદ-૧૯૭૮
- (૨) કાવ્યાલંકાર અને પ્રયોજન વિભાવના, ડૉ. આર. એન. કાથડ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ-૨૦૧૦
- (૩) સંસ્કૃત નિબંધ રત્નાકર, ડૉ. શિવપ્રસાદ ભારદ્વાજ, અશોક પ્રકાશન, દિલ્લી-૧૯૭૧
- (૪) સંસ્કૃત મૂલક ભારતીય દર્શનના સિદ્ધાંતો, ડૉ. અર્ચના ત્રિવેદી, વક્ર પબ્લિકેશન, વલ્લભવિદ્યાનગર
- (૫) ભારતીય સાહિત્ય વિચાર મંજૂષા, ખંડ-૧/૨, ડૉ. રમેશ બેટાઈ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ-૧૯૭૫
- (૬) વૈદિક સાહિત્યમાં નીતિચિંતન : ડૉ. એલ. એમ. પાનસેરીયા, સંસ્કૃત સાહિત્ય અકાદમી, અમદાવાદ-૨૦.

❖ **FORMAT OF QUESTION PAPER :**

Question	Type of Question	Marks
1	Essay Writing in Gujarati : One Out of Two : (All Units)	14
2	Essay Writing in Gujarati : One Out of Two : (All Units)	14
3	Essay Writing in Gujarati : One Out of Two : (All Units)	14
4	Essay Writing in Gujarati : One Out of Two : (All Units)	14
5	Essay Writing in Gujarati : One Out of Two : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : B.A. SANSKRIT SEM-5
Course (Paper) Name & Number : CORE PAPER-16(B) (Itihas Purana)
 (ઇતિહાસ પુરાણ) વિષ્ણુપુરાણ અંશ-૧ અને ૨
External Time Duration : 2.30 Hours

B.A. (Sanskrit) Sem-5, Paper-16(B) (Core)

Sr. No.	Level U.G. Or P.G.	Semester	Course Group Core Elective-1 Elective-2	Course Paper Title	Courses Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Time
7	U.G.	05	Core	Itihas Purana (વિષ્ણુપુરાણ-અંશ-૧ અને ૨)	16(B) વેકલ્પિક પેપર	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (૧) ભારતીય સંસ્કૃત સાહિત્યના ઇતિહાસ - પુરાણના ભવ્ય વારસાથી પરિચિત થાય.
- (૨) પુરાણની પરિભાષા, પંચલક્ષણ અને પુરાણોથી પરિચિત થાય.
- (૩) સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનું કૌશલ્ય કેળવે.
- (૪) નેટ/સ્લેટની પરીક્ષા અંગે વિદ્યાર્થીઓ સજ્જતા કેળવે.

❖ COURSE CONTENTS :

Itihas Purana (વિષ્ણુપુરાણ-અંશ-૧ અને ૨)	
Unit-1	પુરાણની વ્યાખ્યા, ઉદ્ભવ અને વિકાસ, પંચલક્ષણ, ૧૮-પુરાણ તથા ઉપપુરાણોનો સંક્ષિપ્ત પરિચય.
Unit-2	વિષ્ણુપુરાણ-અંશ-૧, અધ્યાય-૧ થી ૧૧ (ભાષાંતર માટે અપેક્ષિત છે.)
Unit-3	વિષ્ણુપુરાણ-અંશ-૧, અધ્યાય-૧૨ થી ૨૨ (ભાષાંતર માટે અપેક્ષિત છે.)
Unit-4	વિષ્ણુપુરાણ-અંશ-૨, અધ્યાય-૧ થી ૧૬
નોંધ : ભાષાંતર વિષ્ણુપુરાણ અંશ-૧ માંથી પુછવું.	

❖ REFERENCE BOOKS :

- (૧) પુરાણ પરિચય, ડૉ. એમ. કે. મોલિયા, સૌરાષ્ટ્ર યુનિ. રાજકોટ-૨૦૦૬.
- (૨) પુરાણ વિમર્શ, આચાર્ય બલદેવ ઉપાધ્યાય, ચૌખમ્બા વિદ્યાભવન, વારાણસી-૧૯૮૭
- (૩) વિષ્ણુપુરાણમ્, અનું. મુનિલાલ ગુપ્તા, ગીતાપ્રેસ, ગોરખપુર
- (૪) વિષ્ણુપુરાણમ્, જીવાનન્દ વિદ્યાસાગર, કલકત્તા-૧૮૮૨
- (૫) વિષ્ણુપુરાણ અંશ-૧ અને ૨, ડૉ. એમ. જે. પટોળિયા
- (૬) પુરાણ વિવેચન, દુર્ગાશંકર કેવલરામ શાસ્ત્રી, ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી, અમદાવાદ-૧૯૩૧.
- (૭) વિષ્ણુપુરાણ, ગુજરાતી અનું. ગિરિજાશંકર શાસ્ત્રી, સસ્તું સાહિત્ય વર્ધક કાર્યાલય, અમદાવાદ-૧૯૭૦
- (૮) પુરાણ પરિશીલન, પં. ગિરધર શર્મા ચતુર્વેદી, બિહાર રાષ્ટ્રભાષા પરિષદ, પટના-૧૯૭૦
- (૯) પુરાણ વિવેચન, દુર્ગાશંકર કેવલરામ શાસ્ત્રી, ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી, અમદાવાદ-૧૯૩૧.
- (૧૦) Ancient Indian Historical Tradition, E.E.Pargiter, Motilal Banarasidas, Delhi-1952.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question	Marks
1	Translation with Explanation : Two Verses Out of Four : (Unit-2 and 3) ભાષાંતર વિષ્ણુપુરાણ, અંશ-૧, અધ્યાય-૧ થી ૨૨ માંથી પુછવા.	14
2	Essay Type Question : One Out of Two (All Units)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (All Units)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (All Units)	14
5	Short Note : Two Out of Four (All Units)	14